

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav obecné lingvistiky

Posudek VEDOUCÍHO na bakalářskou práci SAMUELA ŠKOVIERY

Vyjadrovanie priestorovej kategórie vektora na slovesách – typologická práca

OBSAH

Slovensky psaná bakalářská práce je pilotní typologickou studií jedné z prostorových kategorií, autorem nazývané *vektor* (a v jiných pracích označované např. také jako *směr* nebo *orientace*), a to na slovese, resp. v rámci slovesného komplexu. Práce má 82 stran, včetně rozsáhlé bibliografie a seznamů tabulek a zkratk. Sestává z úvodu a čtyř číslovaných kapitol. První („teoretická“) kapitola vymezuje v kontextu předchozích studií téma práce a koncepty nutné pro jeho analýzu. Jádrem práce je kapitola druhá („analytická“), kde autor na 38 stranách detailně analyzuje vyjadřování kategorie vektoru ve třech jazycích svého vzorku. Třetí („syntetická“) kapitola nabízí mezijazykové srovnání analyzovaných struktur a formuluje některé typologické generalizace ohledně vyjadřování kategorie vektoru v jazyce. Kapitola čtvrtá práci stručně uzavírá.

HODNOCENÍ

Posuzovanou prací autor nejen prokazuje schopnost samostatně koncipovat a kvalitně provést lingvistický výzkum a adekvátním způsobem prezentovat jeho teoretická východiska a metodologii, ale přináší i vlastní výzkumné výsledky v oblasti vyjadřování prostorových vztahů v jazyce, tedy v oblasti, již byla v lingvistické typologii (a dalších disciplínách) věnována značná pozornost. Inspirován předchozími studiemi v této oblasti, rozpracovává autor vlastní konceptuální rámec (včetně částečně autonomní terminologie) a zaměřuje se primárně na jednu specifickou prostorovou kategorii, kterou – ve shodě s Talmym (2003) – nazývá *vektor*. Jak autor uvádí, „[k]oncept vektora sa v teoretických prácach zaoberajúcich sa sémantikou priestoru [...] takmer nevyskytuje“ (s. 14), a zvláště u sloves byla této kategorii dosud věnována jen zcela okrajová pozornost. Výběr málo popsáného subtématu lze rozhodně považovat za chvályhodně ambiciózní.

Velmi pozitivně hodnotím také pečlivost a podrobnost, s kterou autor pojal popis kategorie vektoru v jazycích svého vzorku. Jak sám poznamenává, není tato kategorie v gramatických deskriptcích převážně popisována autonomně (a v mnoha gramatikách není dokonce explicitně popisována vůbec), a k získání relevantních dat tedy nezřídka musel konzultovat nejen různé části gramatik, ale i práce lexikografické a deskriptivní texty tematicky specializované. Autor prokazuje schopnost zasadit analýzu vyjadřování kategorie vektoru jak do kontextu dalších elementů prostorové kategorizace ve zkoumaných jazycích, tak do širších jazykově specifických souvislostí morfosyntaktických. Vzhledem k pracnosti jazykově specifické analýzy je pochopitelné, že vzorek jazyků v této pilotní studii je relativně malý (a zúžený oproti původnímu autorově záměru).

Práce je smysluplně a přehledně strukturována a má vysokou jazykovou a formální úroveň. Autor zařazuje množství jazykových příkladů dostatečné pro pochopení ilustrovaných rysů. Občasné překlapy (jazyk *tzetzal* místo *tzelta*) či nepřilíhající šťastné formulace (např. s. 15: *Hoci pri analýze jazykov sa stretávame výlučne s prvou osobou (referentom sa stáva hovoriaci), môžu nastať prípady, keď to tak nie je (referentom sa stáva 3sg.)*) nejsou natolik časté, aby četbu zásadně rušily a zabraňovaly porozumění. Práce je psána dosti hutným stylem, obecně bych proto do budoucna autorovi doporučil zvážit jeho mírné rozvolnění a dekonzenzování.

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav obecné lingvistiky

OTÁZKY K OBHAJOBĚ

1. Autor při popisu prostorových kategorií používá množství inovativně použitých i zcela neologistických termínů. Poprosím ho proto v průběhu obhajoby o identifikaci těchto terminologických inovací a vysvětlení jejich motivace. Specificky ocením diskusi k vhodnosti termínu *prostorový event* (inspirovaného existujícím termínem *motion event*), a to i pro popis statických prostorových vztahů.
2. Pojem a termín *komparativní koncept* autor explicitně využívá při vymezení sloves obecně a pohybových sloves specificky, ne však při vymezení prostorových kategorií (elementů tzv. prostorového eventu). Proč?
3. Autor tzv. slovesa přemístění vylučuje z definice pohybových sloves a nepodrobuje je analýze z hlediska kategorie vektoru. Poprosím o podrobné zdůvodnění tohoto rozhodnutí.

ZÁVĚR

Posuzovaná bakalářská práce přehledně a vyspělou formou prezentuje samostatně koncipovaný a kvalitně provedný lingvistický výzkum, a zcela jednoznačně tak splňuje požadavky standardně kladené na daný žánr textu. Proto práci **doporučuju** k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako **výbornou**.

Mgr. Viktor Elšík, Ph.D.
Ústav obecné lingvistiky, FF UK
Praha, 26. srpna 2020